

Sygn. akt III AUa 1821/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bożena Lichota
Sędziowie:	SSO del. Dariusz Płaczek (spr.) SSA Iwona Łuka-Klisch
Protokolant:	sekr.sądowy Anna Baran

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2015 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **J. S. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

przy udziale zainteresowanych **M. B. (1) i Syndyka Masy Upadłości (...)Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej**

o ustalenie nieistnienia ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji wnioskodawcy J. S. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 października 2014 r. sygn. akt V U 1766/14

u c h y l a zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w całości i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kielcach, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 1821/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 października 2014r. Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił odwołanie płatnika składek J. S. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U (...) w S., przy udziale zainteresowanych M. B. (1) oraz Syndyka Masy Upadłości (...)Sp. z o.o. w O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 10 stycznia 2014r. stwierdzającej, że M. B. (1) jako pracownik J. S. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu, chorobowemu w okresie od 1 maja 2012 r. do 11 lipca 2012 r. i ustalającej

podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne za okresy i w wysokości jak określono w sentencji decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, iż J. S. (1) w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zajmował się działalnością handlowo - usługową obejmującą prowadzenie stacji paliw, sklepu oraz stacji diagnostycznej wraz z myjnią samochodową zlokalizowanej w S. przy ul. (...). Jak dalej ustalił Sąd Okręgowy, w dniu 1 maja 2012 r. płatnik składek zawarł umowę dotyczącą przejęcia części pracowników przez (...) sp. z o.o. we W., która następnie od 1 listopada 2012 r. „przekształciła się” w (...) Sp. z o.o. w O.. (...) Sp. z o.o. we W., w ramach oferowanego outsourcingu kadrowo - płacowego miała przejąć jedynie część pracowników oraz wykonywanie wszelkich spraw socjalno-pracowniczych w zakresie dotyczącym przejętych pracowników. Przejmowani pracownicy otrzymali informację o przejęciu przez (...) Sp. z o.o. we W., w której powołano się na przepis art. 23⁽⁽¹⁾⁾ Kodeksu pracy. Ponadto zostali poinformowani, iż prawne, ekonomiczne oraz socjalne skutki przejęcia dla pracowników są następujące: dotychczasowa treść stosunku pracy nie uległa zmianie, zakres czynności nie ulega zmianie, wszelkie prawa i obowiązki wynikające z regulaminu pracy oraz regulaminu wynagradzania mają moc obowiązującą, okres pracy u płatnika składek będzie wliczony zarówno do ogólnego jak i zakładowego stażu pracy u pracodawcy przejmującego, uprawnienia urlopowe będą realizowane w ramach ustalonego planu urlopowego, warunki zatrudnienia pozostają bez zmian, nie przewiduje się zmiany struktury zatrudnienia ani konieczności przekwalifikowania. W ramach zawartej umowy nie doszło do przejęcia przez spółkę (...) składników majątkowych należących do płatnika składek. Po zawarciu umowy nie doszło też do zmiany w zakresie sposobu świadczenia pracy przez objętych nią pracowników. Pracowali w dalszym ciągu w tym samym miejscu pracy, na tych samych stanowiskach, wykonując tą samą pracę. W dalszym ciągu odwołujący się faktycznie sprawował nadzór oraz wyłącznie korzystał z ich pracy. M. B. (1) była w okresie od 5 sierpnia 2010 r. do 30 kwietnia 2012 r. zatrudniona przez płatnika J. S. (1) w charakterze pracownika biurowego na stacji paliw. Z tytułu zatrudnienia pracowniczego zgłoszona została przez płatnika do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. W okresie od 12 grudnia 2011 r. do 27 maja 2012 r. przebywała na zasiłku macierzyńskim. Następnie w okresie od 1 maja 2012 r. do 11 lipca 2012 r. M. B. (1) była objęta w/w umową ze spółką (...) we W. i zgłoszona została przez ten podmiot do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Sąd Okręgowy ostatecznie ustalił, iż stosunku do M. B. (1) nie doszło do przejęcia pracownika na podstawie art. 23⁽⁽¹⁾⁾ Kodeksu pracy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy przyjął, iż odwołanie nie jest uzasadnione. Na wstępie Sąd ten dokonał weryfikacji skuteczności zawarcia przez płatnika J. S. (1) umowy o tzw. outsourcing kadrowo - płacowy przez pryzmat „przejścia” zainteresowanej M. B. (1) do nowego pracodawcę w trybie art. 23¹ k.p. . Sąd wskazał, iż zgodnie z art. 23¹ § 1 k.p. w razie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę staje się on z mocy prawa stroną w dotychczasowych stosunkach pracy. Powołany przepis obejmuje pojęcie "transferu pracodawcy" i choć nie definiuje wprost tego pojęcia, to jednak niewątpliwie wzorowany jest na dyrektywie Rady 2001/23/WE z 21 marca 2001 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów (Dz. Urz. WE L 82 dnia 22 marca 2001 r., s. 16 - Dz. Urz. UE - sp. 05, t. 4, s. 98). Zarówno motywy i przepisy powołanej dyrektywy, jak też orzecznictwo unijne (Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej) oraz poglądy krajowej judykatury powinny być uwzględnione przy wykładni powołanej regulacji. Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż użyte w powołanej dyrektywie pojęcie "jednostka gospodarcza" jest zbiorczym pojęciem, oznaczającym przejmowane przedsiębiorstwo, zakład lub część przedsiębiorstwa lub zakładu, natomiast w terminologii stosowanej w prawie polskim w jego zakresie mieści się zakład pracy lub część zakładu pracy. W myśl art. 1 pkt 1 litera b dyrektywy „przejęcie” następuje wtedy, kiedy przejmowana jest jednostka gospodarcza, która zachowuje swoją tożsamość, oznaczającą zorganizowane połączenie zasobów, którego celem jest prowadzenie działalności gospodarczej, bez względu na to, czy jest to działalność podstawowa czy pomocnicza. Pojęcie jednostki gospodarczej zostało wprowadzone do regulacji unijnych pod wpływem ewolucji orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości w kwestii kwalifikacji przekazania zadań (funkcji) przedsiębiorstwa innemu przedsiębiorstwu w kontekście regulacji przejścia zakładu pracy. Pierwotnie Trybunał Sprawiedliwości przyjmował, że sama działalność stanowiąca samodzielny funkcję (zadanie) może być zrównana z zakładem lub częścią zakładu w rozumieniu dyrektywy, tym samym przekazanie określonej funkcji czy też zadania należącego do przedsiębiorstwa

innemu podmiotowi może być uznane za przejście na niego zakładu pracy lub części zakładu pracy. Jednak w późniejszych orzeczeniach Trybunał stwierdził, że przejście może dotyczyć stabilnej ekonomicznie jednostki, której funkcjonowanie nie jest ograniczone do wykonywania jednego określonego zadania (por. wyrok z dnia 19 września 1995 r. w sprawie C-48/94 L. H., acting for O. R. v. D. A., acting for S. A. A/S). Pełne skryształowanie tego stanowiska nastąpiło natomiast w sprawie S., w której Trybunał Sprawiedliwości uznał, że pojęcie jednostki podlegającej przejściu odnosi się do zorganizowanej grupy osób i środków ułatwiających wykonywanie działalności gospodarczej zmierzającej do osiągnięcia określonego celu (por. wyrok z dnia 11 marca 1997 r. w sprawie C-13/95 A. S. v (...) K. pkt 13, 15; tak samo w późniejszych orzeczeniach, np.: cyt. wyżej sprawy H., pkt 25-34 i N. G.-G., pkt 32; wyrok z dnia 25 stycznia 2001 r., C-172/99 w sprawie Oy LiikenneAb, pkt 31, 34 i in.).

Powołując się dalej na orzecznictwo Trybunału, Sąd Okręgowy stwierdził, że w pewnych sektorach, w których działalność opiera się głównie na sile roboczej, zespół pracowników, który prowadzi trwale wspólną działalność, może tworzyć jednostkę gospodarczą. W przypadku natomiast jednostek, których funkcjonowanie opiera się głównie na składnikach materialnych, decydujące jest przejęcie zasobów materialnych, nawet gdy nie przejęto większości zasobów pracy. „Przejście” następuje pod warunkiem, że przekazywana jednostka gospodarcza zachowuje tożsamość (zob. wyrok z dnia 18 marca 1986 r. w sprawie C-24/85 J. M. S. (2) v. G. C. et A. B. en Z. B. (pkt 11-14). W celu oceny, czy przesłanki przejęcia zostały spełnione, należy wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności faktyczne, które charakteryzują dane zachowanie, do których zalicza się w szczególności: rodzaj przedsiębiorstwa lub zakładu, o który chodzi, przejęcie lub brak przejęcia składników majątkowych takich jak budynki i ruchomości, wartość składników niematerialnych w chwili przejęcia, przejęcie lub brak przejęcia większości pracowników przez nowego pracodawcę, przejęcie lub brak przejęcia klientów, a także stopień podobieństwa działalności prowadzonej przed i po przejęciu oraz czas ewentualnego zawieszenia tej działalności. Sąd Okręgowy podkreślił konieczność dokonywania wykładni prawa krajowego w sposób możliwie zgodny z treścią i celem powołanej dyrektywy Rady 2001/23/WE z 21 marca 2001 roku. Sąd Okręgowy przywołał treść uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28.03.2013r. w sprawie III PZP 1/13 OSNP 2014/5/51, LEX nr 1294241, zgodnie z którą zniesienie jednostki organizacyjnej wykonującej zadania z zakresu administracji publicznej i przekazanie tych zadań innej jednostce, posiadającej własne zasoby kadrowe wystarczające do ich wykonania, nie stanowi przejścia zakładu pracy na innego pracodawcę w rozumieniu art. 231 § 1 k.p. . Należy więc ocenić w pierwszej kolejności rodzaj przejmowanej jednostki gospodarczej. Chodzi o to, czy jest to jednostka, której decydującym elementem są pracownicy i ich kwalifikacje, czy jest to jednostka o której de facto decydują składniki materialne. Jeśli jednostka opiera się na pracownikach, to przejście może nastąpić bez przenoszenia majątku.

Sąd pierwszej instancji dalej stwierdził, iż realizowana w spornym okresie przez płatnika J. S. (1) - P.H.U. (...) koncepcja tzw. outsourcingu kadrowo - płacowego nie pozwala na przyjęcie w ustalonym w sprawie stanie faktycznym skutków z art. 23^{((1))} k.p. wobec zainteresowanej. Należy w szczególności podkreślić, iż umowa o przejściu pracowników, zawarta pomiędzy J. S. (1), a (...) sp. z o.o. we W., która „następnie od 1 listopada 2012 roku przekształciła się w (...)Sp. z o.o. w O.” w żadnym stopniu nie miała na celu faktycznego przejęcia pracowników, o którym mowa w art. 23^{((1))} k.p. Z ustaleń faktycznych wynika bowiem, iż jedyną zmianą, jaka zaszła na skutek zawartej umowy w stosunkach pracy zainteresowanej M. B. (1) był fakt wypłacania wynagrodzenia za pracę przez nowy podmiot, który prowadził w tym zakresie odpowiednią dokumentację kadrowo - płacową. Wypłacane przez powyższe spółki wynagrodzenia, były wcześniej obliczane przez P.H.U. (...). Wszystkie inne warunki pracy i płacy pracowników pozostały niezmienione, a dotychczasowi pracownicy płatnika składek nadal pracowali na dotychczasowych stanowiskach, w tych samych miejscach pracy i wykonywali obowiązki pracownicze na dotychczasowych zasadach, pod faktycznym kierownictwem i nadzorem dotychczasowego płatnika składek. Prowadzona przez J. S. (1) działalność gospodarcza obejmowała prowadzenie stacji paliw, sklepu oraz stacji diagnostycznej wraz z myjnią samochodową. Sąd Okręgowy podkreślił, iż istniała ścisła zależność prowadzonej działalności gospodarczej od składników materialnych jak stacja paliw czy stacja diagnostyczna, które to składniki bezspornie nie były przedmiotem „transferu” z firmy płatnika składek do (...) sp. z o.o. we W.. Częścią zakładu pracy w rozumieniu art. 23^{((1))} k.p. jest tylko taka jego część, która może być potraktowana, jako placówka zatrudnienia pracownika, a więc zespół

składników umożliwiających wykonywanie w niej pracy. W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy nie budzi wątpliwości Sądu pierwszej instancji, że prowadzenie działalności z pominięciem infrastruktury mającej charakter majątkowy, tj. sklepu, stacji paliw, stacji diagnostycznej nie pozwala na zapewnienie kontynuacji prowadzenia dotychczasowej działalności gospodarczej i stąd brak przejęcia tych składników majątkowych, wyklucza transfer pracowników w trybie art. 23⁽⁽¹⁾⁾ k.p. Zgodnie ze stanowiskiem zaprezentowanym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13.04.2010r. (I PK 210/09, LEX nr 794501) powierzenie przez pracodawcę wykonywania zadań pomocniczych podmiotowi zewnętrznemu świadczącemu usługi w tym zakresie (outsourcing) może oznaczać przejście części zakładu pracy na innego pracodawcę (art. 23⁽⁽¹⁾⁾ k.p.), pod warunkiem, że przemawia za tym kompleksowa ocena takich okoliczności, jak rodzaj zakładów, przejęcie składników majątkowych i niematerialnych, przejęcie większości pracowników, przejęcie klientów, a zwłaszcza stopień podobieństwa działalności prowadzonej przed przejęciem zadań i po ich przejęciu. Sam transfer zadań nie jest wystarczający do stwierdzenia zachowania tożsamości przedsiębiorstwa, będącego warunkiem przejścia zakładu pracy. Konieczne jest także przejęcie składników majątkowych służących ich wykonywaniu. Skoro spółka (...) nie korzystała z żadnych składników mienia związanych z handlem paliwami oraz świadczeniem usług w ramach stacji diagnostycznej oraz myjni samochodowej, to nie można skutecznie wywodzić o uzyskaniu statusu pracodawcy przez ten podmiot.

Podsumowując, w ustalonym w sprawie stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że nie miało miejsca przejście zakładu pracy na nowego pracodawcę, bowiem kompleksowa ocena całokształtu okoliczności związanych z realizacją tzw. outsourcingu kadrowo - płacowego wyklucza zastosowanie trybu przewidzianego w art. 23¹ k.p. W konsekwencji, zdaniem Sądu Okręgowego nie doszło do zmiany pracodawcy, a tym samym płatnika składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Uwzględniając powyższe, Sąd Okręgowy uznał za prawidłowe stanowisko organu rentowego, który ustalił, że M. B. (1) podlega ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 maja 2012 r. do 11 lipca 2012 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek P.H.U. (...) w S.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach wniósł za pośrednictwem swego pełnomocnika J. S. (1) - P.H.U. (...) w S., domagając się „uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w całości, uwzględnienia odwołania” i zarzucając wyrokowi naruszenie przepisu art. 233 §1k.p.c. oraz przepisów art. 8,10 i 45 Konstytucji a także art. 83 i 123 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z odpowiednimi przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. W uzasadnieniu środka zaskarżenia podniesiono, iż ustalenia Sądu są niezgodne ze stanem faktycznym. Sąd ten pominął fakt, że spółka (...) i jej następcy -(...)zawarli umowy z praw pracownikami i zgłosili ich do ubezpieczeń społecznych oraz odprowadzali za nich składki. Sąd Okręgowy bezzasadnie zaaprobował uprawnienie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych „od ustalania bilateralnych stosunków cywilnoprawnych” i pominął zarzut nieważności zaskarżonej decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od apelującego zwrotu kosztów postępowania, podzielając zarówno ustalenia faktyczne jak i argumentację prawną zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Również Syndyk Masy Upadłości (...)Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w O. wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie za rzecz tego zainteresowanego kosztów postępowania. Jako zainteresowany podzielił stanowisko organu rentowego oraz Sądu I instancji, w szczególności w zakresie braku podstaw do przyjęcia, iż w przedmiotowej sprawie nastąpiła zmiana po stronie pracodawcy w oparciu o przepis art. 23⁽⁽¹⁾⁾K.p.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest o tyle uzasadniona, że niezależnie od podniesionych w niej zarzutów, skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku, zniesieniem postępowania przed Sądem pierwszej instancji w całości i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi z powodu jego nieważności. Zgodnie bowiem z art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność

postępowania. W myśl art. 379 pkt 5 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi wówczas, gdy strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw.

Wszczęcie postępowania sądowego oraz wydanie wyroku przez Sąd pierwszej instancji nastąpiło przed dniem 20 marca 2015r., czyli w okresie poprzedzającym zmianę przepisu art. 477¹¹ k.p.c. dokonaną ustawą z dnia 15 stycznia 2015r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.218). Stosownie do treści art. 477¹¹ § 1 k.p.c. w aktualnie obowiązującym brzmieniu, w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych stronami są ubezpieczony, osoba odwołująca się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy, wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności i zainteresowany. W myśl art.477¹¹ § 2 k.p.c., zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli zainteresowany nie bierze udziału w sprawie, sąd zawiadomi go o toczącym się postępowaniu. Zainteresowany może przystąpić do sprawy w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia. Do zainteresowanego przepisu art. 174 § 1 nie stosuje się. Natomiast zgodnie z brzmieniem z art. 477¹¹ § 1 k.p.c. obowiązującym do 20 marca 2015r., stroną w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych był 1) ubezpieczony, 2) inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, 3) organ rentowy oraz 4) zainteresowany. Jeżeli chodzi o definicję zainteresowanego znowelizowany przepis art. 477¹¹ § 2 k.p.c. nie wprowadził żadnej zmiany, pozostawiając zapis, iż zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Natomiast zdanie drugie § 2 tego artykułu (w poprzednim jego brzmieniu) zobowiązywało Sąd do wezwania takiej osoby do udziału w sprawie jeżeli nie brała udziału w postępowaniu przed organem rentowym. Nie ulega więc wątpliwości, iż taki zainteresowany, bez względu na jego dalszą aktywność w procesie, posiadał status strony postępowania ze wszystkim tego konsekwencjami. Zmiana powołanego przepisu polega więc na poszerzeniu kręgu osób mogących posiadać status strony o osobę odwołującą się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz o wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, a także na nowym uregulowaniu w § 2 i 3 tego artykułu sposobu i terminu w jakim zainteresowany może przystąpić do sprawy.

Rodzaje stron, które winy brać udział w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji uwarunkowany jest przede wszystkim przedmiotem tego postępowania, wyznaczonym przez treść zaskarżonej decyzji. W zaskarżonej decyzji tej ustalono przede wszystkim, że M. B. (1) w okresie wskazanym w decyzji podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek J. S. (1) - P.H.U. (...) w S., a ponadto ustalono podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne. Adresatami tej decyzji, jak wynika zresztą z jej treści był J. S. (2) - jako płatnik składek oraz M. B. (1). W sposób oczywisty stroną biorącą udział w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji był także organ rentowy. Sąd ten postanowieniem z dnia 13 czerwca 2014r. (k- 17) wezwał też do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego (...)Sp. z o.o. w O., zawiadamiając o terminie rozprawy na której zapadł zaskarżony wyrok Syndyka Masy Upadłości tej spółki. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy jednoznacznie wskazał, iż płatnik J. S. (1) zawarł w dniu 1 maja 2012r. umowę w oparciu o którą miało nastąpić przejście pracowników, w tym M. B. (1) przez nowego pracodawcę z (...) Sp. z o.o. we W., „która następnie od 1 listopada 2012r. przekształciła się w” (...)Sp. z o.o. w O.

W przedmiotowej sprawie powstaje zasadnicze pytanie, czy ta ostatnia spółka, a w zasadzie Syndyk Masy Upadłości tej spółki ma status zainteresowanego niniejszym postępowaniu, a jeśli tak, to czy również taki sam status posiadała (...) Sp. z o.o. we W., której Sąd pierwszej instancji nie wezwał do udziału w sprawie w myśl art. 477¹¹§2 k.p.c. zdanie drugie, w brzmieniu obowiązującym w trakcie postępowania przed sądem pierwszej instancji. W sprawie podstawowe znaczenie miało bowiem prawidłowe ustalenie kręgu podmiotów będących stronami postępowania, gdyż brak udziału takiej strony, a w szczególności niewezwanie zainteresowanego do udziału w sprawie, skutkuje nieważnością postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.)

Identyfikując strony w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych należy zwrócić uwagę, iż legalną definicję ubezpieczonego zawiera art. 476 § 5 pkt 2 k.p.c., w świetle którego ubezpieczonym jest osoba ubiegająca się o

świadczenie z ubezpieczeń społecznych lub z ubezpieczenia rodzinnego albo o emeryturę lub rentę; ubiegająca się o ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku ubezpieczenia, jego zakresu lub wymiaru składki z tego tytułu, ubiegająca się o świadczenia w sprawach należących do właściwości ZUS oraz ubiegająca się o odszkodowanie przysługujące w razie wypadku i choroby pozostającej w związku ze służbą wojskową albo służbą w Policji lub w Służbie Więziennej. Ubezpieczony staje się stroną postępowania wówczas, gdy jako wnioskodawca ubiega się o świadczenie lub żąda ustalenia prawa. Jest nim ten, kto występował o wydanie decyzji, a więc swoim wnioskiem spowodował wydanie decyzji organu rentowego. Nie jest natomiast ubezpieczonym w rozumieniu art. 476 § 5 pkt 2 k.p.c. (ubiegającym się o świadczenie lub ustalenie, czyli wnioskodawcą) podmiot, który nie wystąpił z wnioskiem i nie brał udziału w postępowaniu przed organem rentowym. Podmiot taki jest jednak stroną postępowania przed sądem jako "inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja". Jest to osoba, wobec której organ rentowy wydał decyzję, działając bez jej wniosku (z urzędu, w wyniku kontroli uprawnień). Ubezpieczonego (wnioskodawcę, czyli osobę ubiegającą się o świadczenie lub ustalenie) oraz "inną osobę, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja" łączy to, że podmioty te są z reguły wymienione w decyzji, jako strony postępowania przed organem ubezpieczeń społecznych (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1999 r., II UKN 52/99, OSNAPiUS 2000 Nr 22, poz. 826). Ubezpieczony oraz osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja są zatem stronami postępowania sądowego bez potrzeby dokonania przez sąd jakiegokolwiek szczególnej czynności procesowej, czyli zbędne jest wydawanie wobec nich jakiegokolwiek postanowienia o wezwaniu do udziału w sprawie (obecnie zawiadomienie).

Zainteresowanym jest natomiast podmiot, który w odróżnieniu od ubezpieczonego oraz innej osoby, której praw i obowiązków dotyczy decyzja, z zasady nie jest uczestnikiem postępowania przed organem rentowym oraz nie jest adresatem decyzji w tym znaczeniu, że najczęściej nie jest wymieniony w tej decyzji. Mimo to, decyzja ta – chociaż skierowana do innych podmiotów - swoją treścią wpływa na prawa i obowiązki zainteresowanego, w taki sposób, że ma on interes w uzyskaniu konkretnego rozstrzygnięcia sądu. Zatem o tym czy określone podmiotowi przysługuje status zainteresowanego nie decyduje subiektywne przekonanie pozostałych stron lub sądu, ale czynnik obiektywny wyrażający w tym, że ze względu na określony przedmiot postępowania, prawa i obowiązki danego podmiotu (zainteresowanego) zależą od rozstrzygnięcia w danej sprawie. Chodzi o sytuację, w której wynik sprawy przed sądem może dotyczyć bezpośrednio podmiotu, której nie brał udziału w postępowaniu administracyjnym (por. wyroki SN z dnia 28 kwietnia 2005r. I Uk 236/04 OSNP 2006, nr 1-2 oraz z dnia 28 sierpnia 2014r. II UK 539/13 Lex 1511199). Najczęściej interes prawny zainteresowanego jest bezpośrednio związany z wynikiem postępowania dla jednej ze stron.

W przedmiotowej sprawie zaskarżona decyzja ustalająca podleganie M. B. (1) ubezpieczeniom społecznym w z tytułu zatrudnienia u płatnika J. S. (2), opiera się na założeniu, iż w okresie wskazanym w decyzji to między tymi podmiotami istniał stosunek pracy, a jednocześnie na zaprzeczeniu, iż była ona w tym okresie pracownikiem (...) Sp. z o.o. we W.. Zatem podstawą faktyczną decyzji organu rentowego była teza, iż z dniem 1 maja 2012r. (...) Sp. z o.o., mimo podpisania z J. S. (1) umowy o outsourcing kadrowo-płacowy, nie stała się na zasadzie wynikającej z art. 23 ¹§ 1k.p. (wbrew twierdzeniom dotychczasowego pracodawcy) pracodawcą M. B. (1). Skoro nie ulega wątpliwości, iż w spornym okresie nadal istniał stosunek pracy M. B., rozstrzygnięcie w zaskarżonej decyzji, iż podlegała ona ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u J. S. (1), w świetle całokształtu okoliczności sprawy musi prowadzić do logicznego wniosku, że w tym samym okresie nie podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. we W.. W danych, konkretnych okolicznościach faktycznych, w spornym okresie nie było innej alternatywy w zakresie identyfikacji podmiotu będącego pracodawcą M. B. (1) (a w konsekwencji płatnikiem składek z tytułu jej pracowniczego ubezpieczenia), jak tylko możliwość przyjęcia jednego z tych dwóch podmiotów. Rozstrzygnięcie sądu dotyczące tej decyzji niewątpliwie bezpośrednio wpływa na interes „konkurencyjnego” czy „alternatywnego” (dla uznanego przez organ rentowy za płatnika składek J. S. (1)) pracodawcy, który w zakresie ubezpieczeń społecznych, w przypadku korzystnego dla strony odwołującej się rozstrzygnięcia sądu, pełniłby rolę płatnika składek (art. 4 pkt 2 lit a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych), co oczywiście już bezpośrednio przekłada się na jego interes ekonomiczny, uwarunkowany obowiązkiem zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z tytułu zatrudnienia tego pracownika.

Zakwestionowanie w zaskarżonej decyzji, ustalającej podleganie przez danego pracownika ubezpieczeniom społecznym, zmiany po stronie pracodawcy, jaka miała nastąpić w oparciu o przepis 23¹ k.p. przy udziale konkretnych, ściśle określonych podmiotów, mających pełnić funkcje pracodawców (dotychczasowego i nowego) w rozumieniu art. 23¹ k.p., uzasadnia tezę, iż jeden z tych podmiotów posiadał status zainteresowanego (art. 477¹¹ § 2 k.p.c.) w sprawie, w której sąd rozpoznał odwołanie wniesione przez ten drugi podmiot, który zaprzeczał, powołując się właśnie na instytucję z art. 23¹ k.p. , iż nadal w spornym okresie pozostawał pracodawcą i w konsekwencji pełnił rolę płatnika składek (art. 4 pkt 2 lit a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych Dz.U.2015.121.).

U podstaw wydania zaskarżonej decyzji , która określała J. S. (1) jako płatnika składek, było poważenie tezy o istnieniu stosunku pracy między M. B. (1) a (...) Sp. z o.o., a tym samym zakwestionowanie na gruncie ubezpieczeń społecznych roli tej spółki, jako płatnika składek. Nie sposób w takiej sytuacji twierdzić, iż spółka ta nie jest zainteresowanym, a zatem, że od rozstrzygnięcia, co do prawidłowości takiej decyzji nie zależą żadne prawa i obowiązki tej spółki. W przedmiotowej sprawie zaskarżoną decyzją stwierdzono podleganie M. B. (1) ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika J. S. (1) w okresie od 1 maja 2012r. do 11 lipca 2012r. Mimo, iż materiał dowodowy, a tym samym ustalenia Sądu pierwszej instancji są niepełne i niewystarczające dla pełnej merytorycznej oceny trafności decyzji (brak w aktach choćby umowy zawartej między J. S. (1) a (...) Sp. z o.o. czy akt osobowych M. B. (1)), to jednak z dokumentów zalegających w aktach organu rentowego wynika, iż od dnia 1 maja 2012r. miała obowiązywać umowa jaką zawarł J. S. (1) z (...) Sp. z o.o. we W. i ta właśnie spółka w okresie od 1 maja 2012r. do 31 października 2012r. zgłaszała pracowników dotychczas zatrudnianych przez J. S. (1), w tym M. B. (1) do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia, co zresztą organ rentowy podnosił w odpowiedzi na odwołanie. Dopiero od 1 listopada 2012r. zgłoszeń pracowników do ubezpieczeń społecznych miała dokonać (...)Sp. z o.o. w O.. W przedmiotowej sprawie Sąd pierwszej instancji powtórzył jednak z pisemnym uzasadnieniem zaskarżonego wyroku dość niejasne sformułowanie organu rentowego, iż (...) Sp. z o.o. we W., z którą zawarł J. S. (1) umowę obowiązującą od 1 maja 2012r. „ następnie uległa przekształceniu w spółkę...” (...) Sp. z o.o. w O.. Sąd Okręgowy nie wyjaśnił bliżej wzajemnych relacji między tymi podmiotami, a w szczególności czy, kiedy i na czym miało polegać to „przekształcenie”. Natomiast z ogólnodostępnych danych zawartych w Krajowym Rejestrze Sądowym dotyczącym przedsiębiorców jednoznacznie wynika, iż (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. (nr KRS (...)) zarejestrowana 25 maja 2011r. nie zmieniła do chwili obecnej nazwy ani też nie ulegała bliżej niesprecyzowanym przez Sąd Okręgowy „przekształceniom”. Związek tej spółki z „(...) Sp. z o.o. w O. (nr KRS (...)) polega na tym, że ten sam podmiot jest wspólnikiem obu tych spółek. Mimo braku aktualnego wpisu dotyczącego składu zarządu (...) Sp. z o.o., oraz ogłoszenia upadłości likwidacyjnej drugiej ze spółek (postanowienie Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 29 maja 2014r. V GU 13/14) nie ulega wątpliwości, iż spółki te były i są nadal odrębnymi podmiotami prawa.

Tymczasem Sąd pierwszej instancji wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanej tylko „(...) Sp. z o.o. w O. mimo, iż nic nie wskazywało, że w okresie objętym zaskarżoną decyzją do(1maja 2012r. do 11 lipca 2012r.) spółka ta wykonywała lub nawet próbowała wykonywać jakiegokolwiek obowiązki pracodawcy (i w konsekwencji płatnika składek) wobec M. B. (1) na podstawie instytucji wynikającej z art. 23^{((1))}k.p. lub jakiegokolwiek innej podstawie prawnej. Natomiast z materiału dowodnego dotychczas zgromadzonego w sprawie wynika, iż na podstawie tego przepisu rolę pracodawcy i płatnika składek miała czy próbowała pełnić (...) Sp. z o.o. we W., zgłaszając M. B. (2) do ubezpieczenia społecznych z tytułu zatrudnienia. W związku z powyższym jakichkolwiek wątpliwości nie może budzić posiadanie przez (...) Sp. z o.o. we W. statusu zainteresowanego w rozumieniu powołanego przepisu art. 477⁽⁽¹¹⁾⁾ k.p.c. Natomiast zgromadzony materiał dowodowy poddaje pod wątpliwości zasadność wezwania do udziału w sprawie w takim charakterze (...)Sp. z o.o.w O., choć kwestia ta będzie wymagać jeszcze szczegółowego wyjaśnienia i ustaleń przy ponownym rozpoznaniu sprawy, gdyż dotychczas zgromadzony materiał dowodowy jest niewystarczający.

Jeżeli konkretna osoba posiada status zainteresowanego ze względu na przedmiot określonego postępowania w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych wskazujący, że w określonym wypadku została spełniona ustawowa przesłanka prawna polegająca na tym, iż prawa i obowiązki tej osoby zależą od rozstrzygnięcia w tej sprawie, to niewzwanie jej przez sąd do udziału w postępowaniu w charakterze strony (art. 477¹¹ § 1 w związku z art. 477¹¹ §

2 zdanie drugie k.p.c.) powoduje nieważność postępowania polegającą na pozbawieniu możliwości obrony praw - art. 379 pkt 5 w związku z art. 477¹¹ § 1 k.p.c. W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalone jest bowiem stanowisko, że nieważność postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi wówczas, gdy strona procesu, wbrew swojej woli zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 czerwca 1961r., III CR 953/60, Nowe Prawo z 1963r. nr1, str.117; z dnia 20 stycznia 1966r., II PR 371/65, OSNCP 1966/10/172; z dnia 13 czerwca 2002r., V CKN 1057/00, LEX nr 55517 i z dnia 10 lipca 2002r., II CKN 822/00, LEX nr 55519.) Mimo pewnych pojawiających się w piśmiennictwie wątpliwości, w których ponoszono argument, iż pozbawienie możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.) musi dotyczyć strony a więc osoby uczestniczącej już w procesie, a nie osoby, która dopiero powinna stać się stroną (por. J. Gudowski Przegląd Orzecznictwa PS 2001nr 4 s11, KPC Komentarz 2013 r. red. A.Góra - Błaszczkowska t. 6 do art. 477¹¹k.p.c) Sąd Najwyższy nadal konsekwentnie podtrzymuje dotychczasowe stanowisko (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1998 r., III ZP 20/98, LexPolonica nr 332440, OSNAPIUS 1998, Nr 23, poz. 690, a także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 października 1996 r., II URN 36/96, , OSNP 1997, Nr 9, poz. 156, i z dnia 8 grudnia 2000 r., II UKN 128/00, , OSNP 2002, Nr 15, poz. 368), że jeżeli dana osoba posiada status zainteresowanego ze względu na przedmiot określonego postępowania w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, to niewzwanie jej przez sąd do udziału w postępowaniu w charakterze strony (art. 477¹¹ § 1 w związku z art. 477¹¹ § 2 zdanie drugie k.p.c.) powoduje nieważność postępowania polegającą na pozbawieniu możliwości obrony praw - art. 379 pkt 5 w związku z art. 477¹¹ § 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 r. I UK 373/14 LEX nr 1771398) . Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje konsekwentne w tej materii stanowisko Sądu Najwyższego.

Reasumując, w przedmiotowej sprawie, nieważność postępowania zachodzi w związku z tym, że Sąd Okręgowy nie wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanej (...) Spółki z o.o. z siedzibą we W. , pozbawiając ten podmiot możliwości obrony swych praw, co skutkowało koniecznością uchylecia zaskarżonego wyroku, zniesieniem postępowania przed sądem pierwszej instancji w całości i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kielcach. W związku z powyższym bezprzedmiotowe stało się na tym etapie prowadzenie rozważań przez sąd drugiej instancji w zakresie zarzutów podniesionych w apelacji.

Rozpoznając ponownie sprawę, Sąd Okręgowy zobowiązany będzie zastosować wobec zainteresowanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. powołany przepis art. 477¹¹§ 1, 2 i 3 k.p.c. , uwzględniając jednak jego aktualne brzmienie, bowiem ustawa nowelizująca z dnia 15 stycznia 2015r. zasadniczo nie zawiera przepisów przejściowych (poza art. 10 ust 2 tej ustawy dotyczącego zdania czwartego tego przepisu), zaś w procedurze cywilnej obowiązuje zasada bezpośredniego działania norm procesowych (por. art. XV § 1 i art. XVI §1 zdanie drugie ustawy z dnia 17 listopada 1994 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. Nr 43, poz. 297 ze zm.). W piśmiennictwie, jak i w orzecznictwie przyjmuje się jednolicie, że ze względu na brak w polskim ustawodawstwie kodeksu prawa międzyczasowego, w przepisach międzyczasowych Kodeksu postępowania cywilnego należy dopatrywać się ogólnych reguł prawa intertemporalnego w dziedzinie prawa procesowego, zwłaszcza wówczas, gdy wprowadzając konkretne zmiany, ustawodawca nie dostarcza dyrektyw w tym zakresie (por. uzasadnienie uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53 i uchwały z dnia 8 kwietnia 1986 r., III CZP 13/86, OSNCP 1987, nr 2-3, poz. 31, wyrok SN z dnia 9 lipca 2003r. IV CKN 320/01 LEX nr 146442).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386 §2 k.p.c. w zw. z art. 108 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.